

Ecologisch werkprotocol

Dynamisering kustzone Paal 28 Texel

Looptijd 1-1-2026 tot 15-3-2026

Dit ecologisch werkprotocol dient op de locatie aanwezig en onder betrokken werknemers bekend te zijn.

VERSIE 21-10-2025

Opgesteld door:

(Projectmedewerker en ecooloog SBB)

Gemeente Texel **.txl**

Behoort bij besluit van
Burgemeester en Wethouders van Texel,
zaaknummer: 3674431
kenmerk document: bijlage 3/3
namens de burgemeester en wethouders van Texel,

mevrouw mr. A.M.T. Wezel
teamleider Vergunningen, Toezicht & Handhaving

Ecologisch werkprotocol

Aanleiding en doelstelling

Staatsbosbeheer is voornemens om in het Natura 2000 gebied Duinen Texel, in de maanden januari 2026 tot uiterlijk maart 2026 (tot uiterlijk 15 maart, start broedseizoen) een aantal herstelmaatregelen uit te voeren, gericht op dynamiseren van de zeereep en de eerste zone van het middenduin van de Eierlandse Duinen. Aanleiding hiervoor vormt de verzuring van duinpaardenbloemgraslanden en Buntgrasvegetaties met Duinfakkelgras, vanwege met name stikstofdepositie in het middenduin, waar op dit moment verder landinwaarts sprake van is. De Eierlandse duinen worden overigens in het huidige Natura 2000 beheerplan specifiek genoemd als “stikstofgevoelig”.

De huidige situatie is, mede inzichtelijk gemaakt vanuit bestaande vegetatie- en habitatkaarten, dat op dit moment sprake is van een goed ontwikkeld kalkrijk duinlandschap in een zone van ca. 100-200 meter achter de zeereep. Hier is door de aanvoer van kalk en de aanwezigheid van veel Konijnen een kortgrazige vegetatie ontwikkeld, die voor de Duinen van Texel als bijzonder mag worden beschouwd. Echter is zichtbaar op kaartmateriaal dat verder landinwaarts, na ca. 200m, de vegetatie omslaat naar typen die aantonen dat er sprake is van oppervlakkige ontkalking van de toplaag van de bodem. Dit is zeer waarschijnlijk terug te voeren op de huidige stikstofneerslag, en zal versneld doorgaan wanneer de Konijnenpopulatie een knauw krijgt. In het gebied worden namelijk helaas ook Konijnen gezien die zijn geïnfecteerd met de beruchte virussen. Op dit moment zijn er nog voldoende Konijnen aanwezig om door middel van kleine graafjes het kalkrijke zand omhoog te halen, maar kijkend naar de toekomst kan deze vorm van kleinschalig beheer weleens op losse schroeven komen te staan. Het is daarom goed om ten gunste van de graslanden die hier liggen met voortschrijdend inzicht in te grijpen en te zorgen dat er nog meer dynamiek wordt aangebracht. Uiteraard met in achtneming van de aanwezige natuurwaarden.

Op vrijdag 19 september 2025 heeft een expertmeeting plaatsgevonden, waar geconcludeerd is dat in deze zone van de zeereep goed gewerkt kan worden aan dynamisering, maar dat dit niet een wandelende grote kerf kan zijn. Vanwege het kwetsbare achterland (H2130A goed) en de hier aanwezige Tapuiten en Konijnen wordt gekozen om kleinschalig te werken en om her en der in de zeereep te werken aan dynamisering d.m.v. het aftoppen van witte duinen, het reactiveren en vergroten van stuifkuilen en het aanbrengen van nieuwe verstuiwingslocaties. Het idee is verder om kleinschalig een aantal stuifplekken aan te brengen in het kwalificerende deel van de grijze duinen. Het betreft lokaal openmaken van zuidhellingen of door vegetatie van Dauwbraam en grassen vastgelegde stuifduinen.

Nut en noodzaak van EWP

Het werken aan dynamisering van de zeereep is als maatregel opgenomen binnen het Natura 2000-beheerplan Duinen van Texel (2016). Daarom is geen omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit nodig. Wel van belang is de zorgplicht aangaande N2000 en beschermde flora en fauna.

Ten behoeve van de genoemde ingrepen is daarom een ecologisch werkprotocol opgesteld, waarbinnen wordt aangegeven hoe om te gaan met beschermde natuurwaarden in het projectgebied. Dit alles om negatieve effecten op beschermde natuurwaarden te voorkomen. Onderstaand worden enkele algemene randvoorwaarden weergegeven, waarna verder wordt ingezoomd op de in het projectgebied aanwezige beschermde natuurwaarden, en hoe hier mee om te gaan. Uiteraard behoeven de in dit EWP uitgewerkte zaken verder invulling in de praktijk, d.w.z. op locatie zal dit protocol met name gebruikt worden als leidraad, maar het zou goed kunnen dat dit in het veld gedetailleerder moet worden uitgewerkt.

Zorgplicht (algemene)

Voor alle soorten geldt de algemene zorgplicht vanuit de Omgevingswet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is en voor zover dit de doelstelling (dynamisering) niet in de weg staat, schade aan deze soorten te worden voorkomen. In het werkgebied kan dit van toepassing zijn op bijvoorbeeld holen van konijnen en dus ook nesten van Tapuiten (deze keren vaak terug naar dezelfde nestgang, of in de zeer nabije omgeving van een gebruikte nestgang).

Het is ook van groot belang om te voorkomen dat kwetsbare milieus beschadigd of verstoord raken, denk in dit geval met name aan kwetsbare duingraslanden, kwalificerend voor habitatype H2130A of H2130B. Met name rijroutes en no-go-area's geven hieraan richting.

Randvoorwaarden

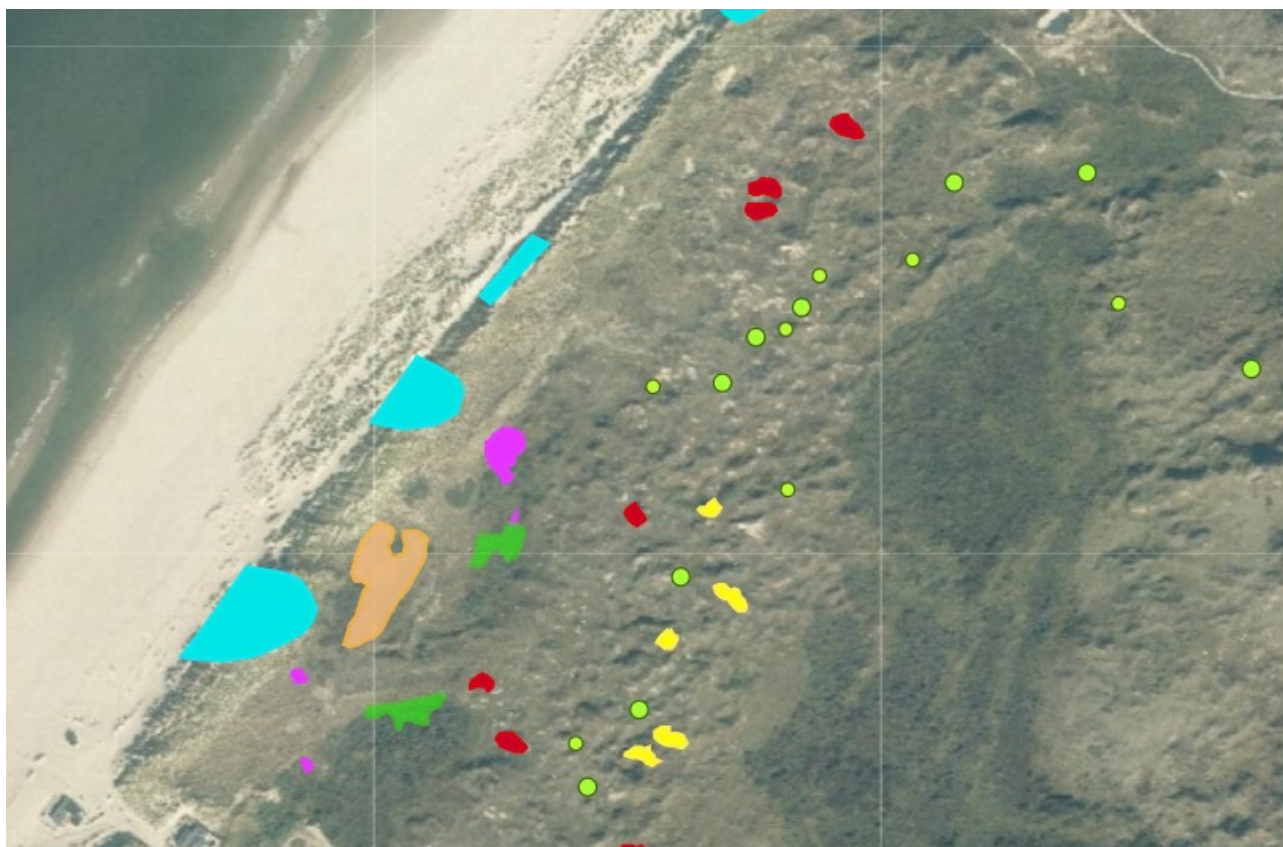
- Dit ecologisch werkprotocol dient op de locatie aanwezig te zijn en bij betrokken (onder)aannemers en werknemers bekend te zijn.
- Doel van dit ecologisch werkprotocol is om een eventueel negatieve impact van de hier verder beschreven werkzaamheden op beschermde natuurwaarden te voorkomen, dan wel tot een minimum te beperken.
- Dit werkprotocol is opgesteld om te werken aan dynamisering in het westelijk deel van de Eierlandse Duinen op Texel, zie kaartbijlagen, en is geldig in de periode 1-1-2026 tot 15-3-2026. De werkzaamheden worden ecologisch begeleid door medewerkers van Staatsbosbeheer. De werkzaamheden worden afgerond ruim voorafgaand aan het broedseizoen (vóór 15 maart 2026). Het is niet strikt noodzakelijk dat een medewerker van Staatsbosbeheer altijd bij de werkzaamheden aanwezig zal zijn, de aannemer kan deze prima zelfstandig uitvoeren. Wel zal of de boswachter beheer, projectleider of boswachter ecologie meermaals een bezoek brengen.
- Bij uitbesteding aan onderaannemers, blijft de eindverantwoordelijkheid en de coördinatie voor het naleven van het ecologische werkprotocol en de zorgplicht bij de hoofdaannemer.
- Het ecologisch werkprotocol wordt voor aanvang van de werkzaamheden besproken en door de uitvoerende partijen ondertekend.
- Bezoeken van de directievoerder, ecologisch deskundige of extern ecologisch deskundige dienen beschreven te worden in bijgevoegd logboek, ook als er tijdens dit bezoek geen noemenswaardigheden inzake beschermde soorten is vastgesteld; het is goed om ook dan een aantekening te maken van aanwezigheid of toezicht.

Ontwerpsessie met verschillende experts op 19 september 2025 © M. Langbroek.

Uit te voeren werkzaamheden

1. Geschikt maken van zandverwerkingsdepot aan de lijzijde van de zeereep, t.b.v. verwerking zand uit de Kerf. Op deze plaats is niet kwalificerend habitat (H0000) ruigte van Dauwbraam, ruigte van Riet en struweel aanwezig.
2. Aanbrengen kerf op locatie in zuidelijk gedeelte van projectgebied. Het mag geen kerf zijn die gaat wandelen, wat betekent dat de kerf van middelgrote orde is en niet ongebreideld het grijs duin in kan wandelen. Het betreft vrijmaken van Helmgras en vergraven van zand, inclusief dit verplaatsen naar verwerkingslocaties in de zeereep.
3. Op enkele locaties in de zeereep wordt een steilte gerealiseerd, waardoor wind meer vat krijgt op het zand en het zand als het ware gelanceerd wordt naar verder in het terrein gelegen duingraslanden. Het betreft dus voornamelijk vlakken kaal maken van Helmgras, her en der wat herprofilering.
4. Reactiveren of vergroten van bestaande stuifgaten in de Witte duinzone.
5. Kleinschalig aanbrengen van verstuingen in het middenduin, door bestaande dichtgelopen zuidhellingen te reactiveren.
6. Aanvullend maaien en afvoeren van vergrassing in een tweetal vlakken (vergrassing Zandzegge en ruigte van Dauwbraam en hoge grassen).
7. Rooien en zeven van struwelen Rimpelroos wanneer hier geen konijnenburchten aanwezig zijn, wanneer deze aanwezig zijn wordt de afweging gemaakt om hier te maaien en af te voeren of om niet in te grijpen.
8. Het verplaatsen/vervoeren van materiaal over in het terrein uitgezette rijroutes, dit een zeer belangrijk onderdeel in het EWP aangezien de route moet gaan door kwalificerend H2130A. De rijroute wordt zodanig geplaatst dat met name vergraste over verruigde delen worden gebruikt om transport mogelijk te maken. Lokaal kan dit ook resulteren in handwerk, omdat berijden niet mogelijk.

Globale schets van werkvlakken in Eierlandse Duinen (geen definitief ontwerp!), waarbij blauw = dynamisering, oranje = depotlocatie zand, roze = Rimpelroos en groen = maaierwerk. De kleine gele en rode vlakken betreffen kleine verstuingen in het habitat Grijns Duin © GeoWeb Staatsbosbeheer, M. Langbroek

Bewerken van de vlakken

Voor de verschillende werkvlakken geldt een verschillende manier van bewerking. Deze worden nu kort geschetst.

De ingrepen in de Witte duinen (H2120) kennen over het algemeen een vrij rigoureuze aanpak, hier is de huidige vegetatie een stuk minder gevoelig dan habitat Grijs duinen (H2130). De grootschalige vergraving of het ontdoen van Helmvegetatie, t.b.v. het reactiveren van de stuivende duinen, leveren in deze hoedanigheid een grote bijdrage aan zowel het achterland (overpoederen met kalkrijk zand) als de zeereep zelf, waar door actieve verstuiving een dominantie van Helm wordt doorbroken en er mogelijk ook soorten als Zeeraket, Blauwe zeedistel en op termijn ook Zeewolfsmelk profiteren.

De te bewerken vlakken in de Grijs duinen (H2130) behoeven een zeer zorgvuldige aanpak, waarbij men zich ten allen tijde houdt aan de grenzen van het werkvlak en aan de door de directie uitgezette rijroute door het gebied. Het betreft kleinschalige verstuivingen, die of handmatig of machinaal worden gereactiveerd. Het bewerken van het grote ruigtevlak aan de lijszijde van de zeereep wordt tijdens maaiwerk gecontroleerd op aanwezige nesten, holen of anderszins. Het geniet de voorkeur om dit depot snel in gereedheid te maken, voordat de overwinteringsperiode voor veel soorten begint (ca. eind november klaar zijn). Indien dit niet haalbaar is moet door een ecologisch deskundige meegekeken worden ten tijde van de maaiwerkzaamheden.

Maaien van vergrassing

Het maaiwerk geschiedt op een wijze dat het mogelijk is voor dieren om te ontsnappen. Dat betekent concreet dat er gemaaid wordt middels een langzaam temp en dat er van binnen naar buiten wordt gemaaid. Dieren mogen niet ingesloten raken.

Het maaisel wordt niet direct afgevoerd maar mag even blijven liggen (ook op locatie buiten het projectgebied). Het maaisel moet wel binnen twee dagen afgevoerd zijn vanwege uitstromen van nutriënten en mogelijk ontstaan van geschikt overwinteringshabitat voor kleine zoogdieren of insecten.

Als het gaat om de randvoorwaarden die gesteld worden aan de machines, zie de werkschrijving/inschrijfstaat. Er wordt een maaihoogte van 3 cm geëist en de machines zijn afgestemd op het terrein, voor dergelijke aspecten zie de kwaliteitseisen in de inschrijfstaat.

Rijroutes, insporing en bodemverdichting

De aanrij- en transportroutes die op kaart en in het veld worden aangebracht, dienen ten allen tijde opgevolgd te worden. De routes lopen over/langs de minst kwetsbare delen van het duingrasland en op deze manier zijn de werkvlakken te bereiken. Voor zeer kwetsbare delen is de aannemer genooddaakt om kunststof rijplaten te gebruiken, op aanwijzing van de directie. Dit speelt met name in de droge Eierlandse Duinen (IH2130A en H2130B). Enkele delen van de werkvlakken zullen zeer waarschijnlijk alleen te voet bereikt kunnen worden, deze vlakken worden separaat aangeleverd.

De kleinschalige verstuivingen liggen in het Tapuitenhabitat. Op basis van de ligging van de nestgangen is bepaald of er handmatig of machinaal gewerkt mag worden.

Voorzorgsmaatregelen beschermde soorten

Onderstaand worden enkele beschermde soorten aangedragen, en hoe met deze soorten om te gaan. In eerste plaats wordt een kleine uitdraai vanuit de NDFF gepresenteerd, zie onder.

srtgroepen	RL	Dagvlinders
Aantal van orig_aant		
soort_ned		Totaal
Duinparelmoervlinder	BE	7
Heivlinder	KW	6
Hooibeestje		2
Kleine parelmoervlinder	KW	1
Zwartsprietdikkopje		2
Eindtotaal		18

srtgroepen	RL	Amfibieën
Aantal van orig_aant		
soort_ned		Totaal
Kleine watersalamander		3
Rugstreeppad	HR	1
Eindtotaal		4

srtgroepen	RL	Zoogdieren, Overige zoogdieren
Aantal van orig_aant		
soort_ned		Totaal
Haas	GE	1
Konijn	GE	13
Eindtotaal		14

srtgroepen	RL	Mossen en korstmossen
Aantal van orig_aant		
soort_ned		Totaal
Gewoon kraakloof	KW	15
Grijze bisschopsmuts	BE	1
Groot leermos	KW	1
Sierlijk rendiermos	KW	28
Eindtotaal		45

Groenknolorchis	HR	geen waarnemingen binnen werkgrens
Noordse woelmuis	HR	geen waarnemingen binnen werkgrens

srtgroepen	RL	Vaatplanten
Aantal van orig_aant		
soort_ned		Totaal
Blauwe zeedistel	KW	4
Bosaardbei	GE	13
Buntgras		50
Deens lepelblad		42
Driedistel	BE	22
Duinrus		1
Echt bitterkruid		14
Gewone vleugeltjesbloem	KW	14
Hazenpootje		1
Hondsviooltje	GE	24
Kleverige reigersbek	BE	2
Knopies	BE	7
Lathyruswikke	KW	55
Muurganzenvoet	BE	11
Rond wintergroen	KW	4
Rood guichelheil		2
Scherpe fijnstraal	KW	10
Stekend loogkruid		4
Stijve ogentroost	GE	7
Tandjesgras		2
Zandblauwtje		39
Zandhaver		23
Zeeraket		47
Zeerus	KW	2
Eindtotaal		400

srtgroepen	RL	Schimmels
Aantal van orig_aant		
soort_ned		Totaal
Duinfranjehoed	KW	1
Duinstinkzwam	KW	3
Heideaardster	BE	1
Helminktzwam	GE	1
Zwartwordende zalmplaat	KW	3
Eindtotaal		9

NDFF uitdraai uitgesplitst naar soortgroep, waarbij ook de Rode Lijststatus wordt weergegeven.

Groenknolorchis

Groenknolorchis is binnen de grenzen van het projectgebied niet aanwezig, er is in deze zone van het duingebied geen geschikt biotoop (pionierige duinvallei) aanwezig. Groenknolorchis is buiten het projectgebied aanwezig in de duinvallei Lange Dam, meer naar het noorden.

Grote en Duinparelmoervlinder

De Grote parelmoervlinder en Duinparelmoervlinder zijn in deze zone van de duinen van Texel aanwezig, maar foerageren met name buiten de embryonale en witte duinzone in H2130A en H2130B (ook in niet kwalificerende ruigten met veel Kale jonker). De waarplanten Duinviooltje en Hondsviooltje staan in Grijs duin habitat, niet in de embryonale of witte duinzone. De plaatsen waar aanvullend gemaaid wordt zijn op dit moment niet geschikt voor soorten van schrale en open milieus. Daarnaast zal de overpoedering met kalk bijdragen aan de populatie Duin- en Hondsviooltje, aangezien met name eerstgenoemde soort houdt van meer open en pionierige graslanden waar kalk wordt aangevoerd. Rijroutes naar te bewerken vlakken worden zo uitgezet dat deze niet door geschikt voortplantingsbiotoop lopen.

Overige dagvlindersoorten van de Rode lijst, zoals Heivlinder en Kleine parelmoervlinder, zullen tevens van de ingrepen profiteren, en de ingrepen vinden plaats op niet geschikte voortplantingslocaties. Voor dagvlinders zijn geen mitigerende maatregelen nodig, buiten het feit dat de rij- / transportroute niet door dit habitat wordt uitgezet.

Rugstreeppad

Rugstreeppad is getuige de NDFF sporadisch aangetroffen, echter is binnen de te vergraven delen van het projectgebied geen geschikt overwinterings- of voortplantingsgebied aanwezig. De soort overwintert in de grijze duinen (H2130), en blijft buiten de embryonale en witte duinzone aangezien deze een te hoge dynamiek bevatten als overwinteringsgebied. Het is niet uitgesloten dat een individu geraakt zou worden door de ingrepen, maar dit staat in relatie tot de staat van instandhouding op populatieniveau niet in verhouding. Er zijn geen mitigerende maatregelen noodzakelijk, buiten het feit dat de rij- / transportroute niet door dit habitat wordt uitgezet.

Vogels

Er wordt gewerkt buiten het broedseizoen, er zijn geen vogelsoorten die schade zullen ondervinden door/ tijdens de werkzaamheden. Er zijn geen jaar rond beschermde nesten aanwezig, behoudens indirect de konijnenholen waarin de Tapuit broedt. Er zijn geen mitigerende maatregelen noodzakelijk, buiten het feit dat de rij- / transportroute niet door kwetsbaar konijnenhabitat wordt uitgezet. De kleinschalige verstuingen die gereactiveerd worden, en die liggen in kwetsbaar Tapuitenbiotop, worden handmatig aangepakt, zodat geen materieel door kwetsbaar habitat vervoerd hoeft te worden. Er ligt een kans in het uitboren van enkele nestpijpen in delen waar de Tapuiten voorkomen, dit kan nader onderzocht worden.

Noordse woelmuis

Deze soort is in het terrein niet eerder vastgesteld, getuige de NDFF. Het is echter niet helemaal uit te sluiten dat de soort hier niet aanwezig is. Daarom wordt voor het te bewerken ruigtervlak, wat zeer waarschijnlijk te droog is voor de soort, opgenomen, dat de ecologisch deskundige aanwezig is tijdens het maaierwerk, om indien noodzakelijk dieren te verjagen of te verplaatsen. Voor de overige werkzaamheden in de Witte en Grijze duinen geldt dit niet, aangezien het kaal zand met helm of vrij schrale vegetaties zonder dekking betreft.

Konijnen en overige zoogdieren

Konijnenholen en burchten worden op kaart en in het veld gemarkeerd. De rij- en transportroute wordt niet door kwetsbaar Konijnenhabitat neergelegd. Voor overige zoogdieren geldt dat de maaierwerkzaamheden uitgevoerd worden in de minst kwetsbare periode, d.w.z. vanaf oktober tot en met januari. Voor holen onder Rimpelroosvegetaties die gemaaid of ontgraven moeten worden, worden passende maatregelen genomen, deze worden gaande het werk tussen de Boswachter ecologie en de aannemer afgestemd. Het betreft mogelijk het creëren van tijdelijke locaties waar Konijnen onder kunnen schuilen (denk aan takkenhopen) of nieuwe burchten kunnen graven. Zoals hierboven beschreven wordt dit gaandeweg en in afstemming met de Boswachter Ecologie van Texel uitgewerkt.

Overige soorten

Mossen en korstmossen en planten van de Rode Lijst, zie boven, worden beschermd door de kwetsbare Grijze duinen niet te berijden en de rijroute te situeren op plaatsen waar het Grijs duin niet optimaal kwalificeert. Denk aan vergraste of verruigde delen, of zandige taluds. Voor Blauwe zeedistel geldt wel, dat wanneer deze staat op te vergraven plaatsen, deze wordt verplaatst naar gelijkwaardig habitat buiten de invloedsfeer van het werk. Indien het mogelijk is kan ook gekozen worden om langs de groeiplaatsen heen te werken, maar dit zal in de praktijk lastig worden.

Zorgvuldig handelen

Tijdens de werkzaamheden zal de boswachter controleren of het werk door de aannemer wordt uitgevoerd zoals afgesproken in het werkprotocol, zodat verstoring tot een minimum beperkt wordt. De aanrijroute is door Staatsbosbeheer uitgezet, hierbij worden de kwetsbare habitats zo veel mogelijk ontzien.

Algemeen:

- Werkzaamheden uitvoeren tussen één uur na zonsopgang en één uur voor zonsondergang.
 - Voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande infrastructuur. De aanrijroute naar het plangebied wordt zodanig neergelegd dat beschermde habitattypen vanuit het Natura 2000 beheerplan zoveel als mogelijk worden ontzien. Daarvoor dient men de uitgezette route door Staatsbosbeheer aan te houden en daar niet vanaf te wijken.
 - Er wordt geen gebruik gemaakt van kunstmatige lichtbronnen. Alleen ingezette werktuigen voeren, indien noodzakelijk, licht gericht op het werk.
 - Het materieel dient een maximaal bronvermogen van 110 d(B) te bevatten en het werk wordt uitgevoerd met goedgekeurd schoon en lekvrij materieel.
 - Materiaal en materieel mogen, anders dan voor het kunnen uitvoeren van de werkzaamheden noodzakelijk is, niet in het beschermde natuurgebied worden geplaatst, tenzij er speciale opstellocaties voor aftank- en opstelplaatsen worden gerealiseerd op een egaal stuk grond waar geen beschermde habitattypen en/of beschermde natuurwaarden aanwezig zijn. De juiste plek wordt in overleg met de aannemer bepaald.
 - De hierboven bedoelde opstelplaats dient zo te zijn ingericht dat alle materieel wordt opgesteld op een constructie met olieabsorberend materiaal. Dit materiaal bestaat uit een absorberend doek met een absorptievermogen van 25 keer zijn eigen gewicht.
 - Voor de omgang met materieel in het Natura 2000-gebied worden de volgende voorzieningen en /of maatregelen voorgeschreven ter bescherming van de bodem en het grondwater:
 - a. Aftank- en opstelplaatsen dienen zodanig te worden ingericht dat al het materieel en de tanks worden opgesteld op een olie-absorberend doek constructie (alleen waterdoorlatend), zodat wordt voorkomen dat schadelijke vloeistoffen in de bodem kunnen raken;
 - b. Het binnen het Natura 2000-gebied in bedrijf zijnde materieel moet zodanig zijn uitgerust en worden gebruikt, dat olie- en/of brandstofverontreiniging van de bodem en het grondwater niet kan optreden;
 - c. Bij de aftank- en opstelplaats dient een brandblusinstallatie en voldoende absorptiemateriaal direct beschikbaar te zijn;
 - d. Een enkelwandige of dubbelwandige tank dient voorzien te zijn van een lekbak, zodat vloeistof bij lekkage wordt opgevangen. Deze lekbak dient afgeschermd te zijn voor regenwater. De inhoud van de lekbak dient minimaal gelijk te zijn aan de opslagcapaciteit van de tank;
 - e. de tanks, lekbakken of andere opvangvoorzieningen dienen horizontaal te worden geplaatst op de onder a genoemde constructie zodat de bodem bij lekkage wordt beschermd;
 - f. de opvangvoorziening moet altijd droog blijven en afgeschermd zijn voor regenwater. Wanneer er vloeistof in de lekbak aanwezig is, dient dit op de voorgeschreven wijze als gevaarlijk afval te worden afgevoerd. Dit mag nooit in de bodem worden geloosd.
 - g. Indien er gevaar voor aanrijding van de tanks ontstaat, dienen er maatregelen te worden genomen om beschadiging van de tanks te voorkomen (bijvoorbeeld aanbrengen vangrail);
 - h. De opstelplaatsen moeten voorzien worden van een goed afsluitbaar hek rondom zodat onbevoegden niet op het terrein kunnen komen.
 - Het plegen van onderhoud en olie verversen van het materieel is niet toegestaan.
 - Het bevoorraden van de enkelwandige of dubbelwandige tanks moet plaatsvinden onder de constructie zoals bedoeld onder a van voorschrift 11 zodat olie- en /of brandstofverontreiniging van de bodem en het grondwater niet kan optreden.
 - Buiten werktijden dient het materieel boven de constructie als bedoeld in voorschrift 11a te worden opgesteld.
-

Uitvoering werkprotocol

1. Voorafgaand aan de werkzaamheden worden kwetsbare vegetaties met groen-wit markeringslint of met oranje gespoten piketpaaltjes/bamboestokken afgezet door de boswachter ecologie.
Wanneer in het terrein onverwacht Noordse woelmuis, Rugstreeppad of andere beschermde soorten worden aangetroffen, wordt direct contact opgenomen met de directievoerder;
2. In overleg met de opdrachtgever wordt beoordeeld of de betreffende soorten ook daadwerkelijk schade kunnen ondervinden, welke maatregelen worden genomen om schade te voorkomen, dan extra mitigerende maatregelen noodzakelijk is om de werkzaamheden te kunnen voortzetten;
3. Kwetsbare plaatsen in de duinen waar zich veel Konijnen of burchten ophouden, worden indien noodzakelijk gemarkeerd. Bij werkzaamheden rond kwetsbare delen met veel burchten, of op de route naar de werklocatie, wordt uitsluitend handmatig werk verricht. Denk vooral aan het werk om de kleinschalige verstuivingen te reactiveren in het middenduin.
4. Dit ecologisch werkprotocol dient op de locatie aanwezig te zijn en onder betrokken werknemers bekend te zijn.
5. In een logboek (zie bijlage 1) wordt bijgehouden wanneer ecologische begeleiding / bezoeken door de ecologisch deskundige hebben plaatsgevonden vanuit de beheereenheid of vanuit de directie, of er beschermde soorten zijn aangetroffen en welke maatregelen zijn genomen om eventuele aangetroffen beschermde soorten te ontzien.

Afspraken tussen beheerder en aannemer:

In dit Ecologisch werkprotocol zijn kaders meegegeven om de aanwezige natuurwaarden niet, of zo min mogelijk, te beschadigen of te verstoren. Het werken in een Natura 2000-gebied brengt veel lastige keuzes met zich mee. De directievoerder heeft deze keuzes in het veld kenbaar gemaakt door de uitgezette rij/ en transportroutes. Deze dienen ten allen tijde opgevolgd te worden. Tevens wordt kwetsbaar konijnenhabitat gevrijwaard van betreding en berijden met materieel.

Als het gaat om de zone in de witte duinen, hierin is de ecologisch deskundige aanwezig tijdens het bewerken van het ruigtevlak, om te bezien of er geen rustende kleine zoogdieren aanwezig zijn. Voor de vergravingen en het verplaatsen van het zand in de zeereep is geen ecologische begeleiding vereist, met uitzondering als het gaat om de te verplaatsen planten Blauwe zeedistel. Dit wordt, indien noodzakelijk, echter al gedaan voordat de werkzaamheden zullen starten.

Indien tijdens het werk door de aannemer kwetsbare en/of beschermde soorten worden aangetroffen, dient men contact op te nemen met de directievoerder vanuit Staatsbosbeheer, ook mag contact gelegd worden met de ecologisch deskundige.

De aannemer geeft met ondertekening aan dat hij op de hoogte is van de kwetsbaarheid van dit gebied. Dit wetende zet hij zich in om te werken volgens dit ecologisch werkprotocol en de aan hem geleverde informatie middels kaarten of markeringen in het veld. Ook het afvoeren van het maaisel gebeurt met grote nauwkeurigheid.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

BEHEERDER:

Datum

Plaats

Naam

Handtekening

AANNEMER:

Datum

Plaats

Naam

Handtekening

Bijlage 1. Logboek

Dit logboek kan worden ingevuld na een veldbezoek door ecooloog/ecologische begeleiding, of na het aantreffen van een beschermde soort waardoor het werk mogelijk tijdelijk moet worden stilgelegd.

[illegible]